

M.Com (Sem-I)

Dec-2023

[Time: 2.30 Hrs]

[Marks:75]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are compulsory.
  2. Figures to the right indicate full marks.
  3. Students answering in the regional language should refer in case of doubt to the main text of the paper in English.

- Q.1 a) Describe the scope of business economics. 15
b) Explain the profit maximization principle.

OR

- a) Discuss the problem of merit and demerit goods.
b) With the help of diagram explain how production caused by positive and negative externality.

- Q.2 a) What are the determinants of demand? 15
b) Explain increase and decrease in supply with the help of diagram.

OR

- a) Discuss the types of price elasticity of supply.
b) Explain the properties of indifference curve.

- Q.3 a) Explain law of returns to scale. 15
b) Explain the term 'Expansion Path' with the help of diagram.

OR

- a) What are the sources of monopoly power?
b) Explain the features of monopolistic competition.

- Q.4 Choose the correct option for the following 15

1) The supply curve for durable goods will be -----.

- a) Relatively elastic
- b) Unitary elastic
- c) Relatively inelastic
- d) Perfectly elastic

2) When the consumers decides to buy a larger quantity of both the good, it is known as -----

- a) substitution effect
- b) income effect
- c) compliment effect
- d) marginal effect

- 3) Long run average cost is used to determine -----.
  - a) Level of output
  - b) Lowest variable cost.
  - c) To minimise fixed cost
  - d) The optimum firm size.
- 4) Right side's Iso - Quants shows ----- level of production.
  - a) Same
  - b) Low
  - c) High
  - d) Medium
- 5) When Total Product (TP) is maximum, Marginal Product (MP) is -----
  - a) Zero
  - b) Positive
  - c) Negative
  - d) Minimum
- 6) How many quadrants are there in a graph?
  - a) Two
  - b) Four
  - c) Six
  - d) Three
- 7) The invisible hand refers to -----.
  - a) Market mechanism
  - b) Market witchcraft
  - c) Market intervention
  - d) Market collusion
- 8) What is a trade-off?
  - a) Sacrificing something for a better thing
  - b) Buying and selling
  - c) Trade between countries
  - d) All of these
- 9) Which one of the following explains a trade-off between equity and efficiency?
  - a) More equal income distribution and less efficient workforce
  - b) More equal income distribution and more efficient workforce
  - c) More unequal income distribution and less efficient workforce
  - d) All of these

- 10) The supply curve for perishable goods will be -----.
- a) Relatively elastic
  - b) Unitary elastic
  - c) Perfectly elastic
  - d) Relatively inelastic
- 11) In monopolistic competition new firms will be attracted to --in the long run.
- a) Employment Opportunities
  - b) Power Opportunities
  - c) Promotion Opportunities
  - d) Profit Opportunities
- 12) If average total cost is below the market price, then the firm will earn -----.
- a) Average Profit
  - b) Zero Profit
  - c) Economic Profit
  - d) Total Profit
- 13) Under Monopolistic Competition, more firms will continue to enter the industry until the firms are earning only -----.
- a) Supernormal Profit
  - b) Normal Profit
  - c) Minimum Profit
  - d) Maximum Profit
- 14) With increasing production ----- Cost also increases.
- a) Fixed cost
  - b) Variable cost
  - c) Marginal cost
  - d) Average cost
- 15) Demand curve under monopolistic competition is ----- as compared to demand curve under monopoly.
- a) Less Elastic
  - b) More Elastic
  - c) Perfectly Inelastic
  - d) Perfectly Elastic

- Q.5 Write notes on (Any 3)
- a) Concept of Scarcity
  - b) Income elasticity of demand.
  - c) Marginal rate of technical substitution (MRTS)
  - d) Cournot model
  - e) Wastages in monopolistic competition

15

[वेळ: २.३० तास]

[गुण: ७५]

कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.

सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२. उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

३. प्रादेशिक भाषेत उत्तर देणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी शंका असल्यास पेपरच्या मुख्य मजकुराचा इंग्रजीमध्ये संदर्भ द्यावा.

प्र.१ अ) व्यावसायिक अर्थशास्त्राची व्याप्ती वर्णन करा.

१५

ब) नफा महत्तमिकरणाचे तत्व स्पष्ट करा.

किंवा

अ) गुण आणि अगुण वस्तूच्या समस्येचे किंवा प्रश्नाचे वर्णन करा.

ब) धनात्मक आणि ऋणात्मक बाह्यतेमुळे उत्पादनावर कसा परिणाम होतो, हे आकृतीच्या साहाय्याने स्पष्ट करा.

प्र.२ अ) मागणीचे निर्धारक कोणते आहेत?

१५

ब) आकृतीच्या साहाय्याने पुरवठ्यातील वृद्धी आणि घट स्पष्ट करा.

किंवा

अ) पुरवठ्याच्या किंमती लवचिकतेच्या प्रकारांवर चर्चा करा.

ब) तटस्थता वक्राचे गुणधर्म स्पष्ट करा.

प्र.३ अ) प्रमाण प्रत्यय नियम स्पष्ट करा.

१५

ब) 'विस्तार पथ' ही संकल्पना आकृतीच्या साहाय्याने स्पष्ट करा.

किंवा

अ) एकाधिकार शक्तीचे स्रोत कोणते आहेत?

ब) मत्केदारीयुक्त स्पर्धेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्र.४ खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

१) टिकाऊ वस्तुंसाठी पुरवठा वक्र ----- असेल.

a) तुलनेने लवचिक

b) शून्य किंमतीवर

c) तुलनेने तटस्थ

d) पूर्णपणे तटस्थ

2) जेव्हा ग्राहक दोन्ही चांगल्या वस्तु मोठ्या प्रमाणात खरेदी करण्याचा निर्णय होतात त्याला ..... म्हणतात.

- a) प्रतिस्थापन परिणाम
- b) उत्पन्न परिणाम
- c) पूरक परिणाम
- d) सिमांत दर परिणाम

3) दीर्घकालीन सरासरी खर्चाचा उपयोग ----- ठरविण्यासाठी केला जातो.

- a) उत्पादनाची पातळी
- b) कमीतकमी बदलता खर्च
- c) स्थिर खर्च कमी करणे
- d) उत्पादन संस्थेचा पर्याप्त आकार

4) उजवीकडील सम उत्पादन वक्र हे उत्पादनाची ..... पातळी दर्शवितात.

- a) सारखीच
- b) कमी
- c) उच्च
- d) मध्यम

5) जेव्हा एकूण उत्पादन हे महत्तम असते तेव्हा सीमांत उत्पादन हे..... असते.

- a) शून्य
- b) धनात्मक
- c) ऋणात्मक
- d) कमीतकमी

6) आलेखामध्ये किती चतुष्पाद असतात?

- a) दोन
- b) चार
- c) सहा
- d) तीन

7) अदृश्य हात .संदर्भित करते -----

- a) बाजारी यंत्रणा
- b) बाजारी जादूटोणा
- c) बाजारी हस्तक्षेप
- d) बाजारी एकत्रीकरण

8) अदला-बदली) TRADE -OFF) म्हणजे काय?

- a) चांगल्या गोष्टीसाठी एकाद्या गोष्टीचा त्याग करणे
- b) खरेदी आणि विक्री
- c) विविध देशांमधील व्यापार
- d) हे सर्व

9) पुढील पैकी कोणते विधान न्याय्य व कार्यक्षमता या मधील अदला-बदली दर्शविते?

- a) अधिक सम-उत्पन्नाचे विभाजन आणि अल्प-कार्यक्षमता
- b) अधिक सम-उत्पन्नाचे विभाजन आणि अधिक-कार्यक्षमता
- c) अधिक विषम-उत्पन्नाचे विभाजन आणि अल्प-कार्यक्षमता.
- d) हे सर्व

10) नाशवंत वस्तुकरिता पुरवठा वक्र ----- असेल.

- a) तुलनेने लवचिक
- b) मूळ किमतीवर कमी प्रमाणात वस्तूचा पुरवठा केला
- c) पूर्णपणे लवचिक
- d) तुलनेने तटस्थ

11) मत्तेदारीयुक्त स्पर्धेत दीर्घकाळामध्ये नवीन उद्योगसंस्था ----- कडे आकर्षित होतील.

- a) रोजगाराच्या संधी
- b) सामर्थ्य)सत्ता (संधी
- c) जाहिरात संधी
- d) नफा संधी

12) जर सरासरी एकूण खर्च बाजारभावापेक्षा कमी असेल तर उद्योगसंस्था ----- मिळवते.

- a) सरासरी नफा
- b) शून्य नफा
- c) आर्थिक नफा
- d) एकूण नफा

13) मत्तेदारीयुक्त स्पर्धेत अंतर्गत, जोपर्यंत उद्योगसंस्था या केवळ ----- कमवत असतात तोपर्यंत जास्त उद्योगसंस्था उद्योगात प्रवेश करणे सुरू ठेवतात.

- a) अतिप्रसामान्य नफा
- b) सामान्य नफा
- c) किमान नफा
- d) महत्तम नफा

14) वाढत्या उत्पादनाबरोबर ..... खर्च वाढत जातो.

- a) स्थिर खर्च
- b) बदलता खर्च
- c) सीमांत खर्च
- d) सरासरी खर्च

15) मत्तेदारीच्या मागणी वक्रांच्या तुलनेत मत्तेदारीयुक्त स्पर्धेअंतर्गत मागणी वक्र हा ----

- आहे.

- a) कमी लवचिक
- b) अधिक लवचिक
- c) पूर्ण अलवचिक
- d) पूर्ण लवचिक

प्र.५ खालील बाबींवर टीप लिहा. (कोणत्याही ३)

- अ) दुर्मिळता संकल्पना
- ब) मागणीची उत्पन्न लवचिकता
- क) सीमांत तांत्रिक प्रतिस्थापन दर
- ड) कुर्नो प्रतिमान
- इ) मत्तेदारीयुक्त स्पर्धेतील अपव्यय

१५

*****